

Kiistaa väistämissäännöistä

Virkakysymyksen yksityiskohtiin liittyvä viimeaikainen lehtikirjoittelu on herättänyt keskustelun siitä, mitä kantaa teologinen instituutti edustaa tässä asiassa. Ongelma koskee niin sanottuja ajo-ohjeita eli sitä, miten suhtaudutaan yhteistyöhön naispuolisten pappien kanssa.

Teologisen instituutin kanta itse virkakysymykseen on ilmaistu yhdistyksen perustana olevassa yhteistoiminta-asiakirjassa, joka löytyy painettuna ensimmäisestä vuosikirjastamme. Siinä todetaan Kristuksen asettamasta paimenvirasta yksinkertaisesti, että sitä koskevat määräykset ”on etsittävä yksin Jumalan sanasta ja perusteltava sillä. Tästä syystä paimenen virka kuuluu miehelle. Samoin pidämme perusteltuna, että teologisen koulutuksen saaneille naisille on oma virka, jossa he voivat toteuttaa kutsumustaan.”

Tämä kanta on niin kutsuttu ”Rimpiläisen linja”. Ensimmäisen puheenvuoromme piispa Rimpiläisen näkyvästi edustaman näkemyksen mukaisesti olemme halunneet useimpien jäsenjärjestöjemme tapaan edustaa perinteistä virkakantaa. Tosin kaikilla jäsenjärjestöillä

ei ole asiasta virallista päätöstä, eikä sitä ole yhteistyössä myöskään edellytetty. Yhteistoiminta-asiakirjan teksti oli minimi, jonka kaikki osapuolet saattoivat hyväksyä. Alusta lähtien oli selvää, että yhteistyölle ei aseteta muita edellytyksiä vaan että yksityiskohdissa kukin saa ajatella ja toimia näkemyksensä mukaisesti.

Kannastaan STI on tullut myös erityisen tunnetuksi. Kirkon ja lehdistön piirissä instituuttia on usein pidetty suorastaan perinteisen kannan mannekiinina, jolta on usein pyydetty asiaan liittyviä kannanottoja. Olipa pääsihteeri Eero Junkkaala jopa ainoana tämän suunnan piispaehdokkaana taannoisessa Oulun piispan vaalissa.

Tällaisen kannan kirjaaminen on ollut hyödyllistä. Teologisen instituutin hallituksessa on toimittu jo viisitoista vuotta hyvässä yhteisymmärryksessä siitä huolimatta, että pidemmälle yksityiskohtiin menevistä käytännön kysymyksistä järjestöillä ja niiden pastoreilla on toisistaan poikkeavia käsityksiä. Teologisista perusteista oleva yksimielisyys onkin välttämätöntä.

On epäilemättä viisasta, että yhteistoiminta-asiakirjaan ei kirjattu kantaa ajo-ohjeista eli väistämissäännöistä. Myöskään hallituksessa ei ole vuosien varrella haluttu nostaa tällaisia sääntöjä virkakäsityksen rinnalle. Niitä koskevat erimielisyydet olisivat nimittäin saattaneet vaarantaa tärkeän yhteistyön. Instituutin jäsenjärjestöissä on yleensä vallalla se kanta, että teologinen periaate virkakysymyksessä on sama kuin mikä tuli instituutin kannaksi. Järjestöjen työntekijöillä puolestaan on käytännön ratkaisuihin omantunnonvapaus. Siksi osa järjestöjen pastoreista toimii yhteistyössä naispappien kanssa. STI:ssä noudatetaan luonnollisesti samaa omantunnonvapauden periaatetta. Ei olisi kohtuullista, että järjestöjen kiinteään yhteistyöhön perustuvassa instituutissa noudatettaisiin tiukempia sääntöjä kuin jäsenyhdistyksissä.

Asetelma on sama myös toisin päin. On mahdotonta ajatella, että instituutin jäsenjärjestöt näin jälkikäteen pakotettaisiin noudattamaan tiukkoja ajo-ohjeita. Yksi näkemys väistämissäännöistä ei voi olla mielekkään yhteistyön edellytys. Siksi omantunnonvapauden periaatteen tulee koskea yhtäläisesti kaikkia järjestöjen työssä olevia pappeja.

Toki on selvää, että jotkut instituutin piiriin kuuluvista teologeista haluaisivat asettaa selvemmät rajat myös naispappien kanssa toimimiselle. Silloin ajo-ohjeet nostetaan itse virkakannan rinnalle. Kaikki STI:n piirissä olevat teologit eivät kuitenkaan hyväksy tätä. Joidenkin mielestä käytännön tilanteessa demonstroiminen ei ole välttämätöntä itse perusasian kannalta.

Tällaisessa tilanteessa on pyrittävä siihen, että kiistely väistämissäännöistä ei nouse instituutin toiminnan ja hallitusyhteistyön esteeksi. Asiallinen yhteydenpito on mahdollista vain silloin, kun

erilaiset käsitykset ajo-ohjeista sallitaan. Muussa tapauksessa asetelma muuttuu keskinäiseksi piikittelyksi ja oman kannan puolusteluksi.

Lisäksi on huomattava, että nyt käytävä kiista ei koske juuri lainkaan instituutin käytännön työtä. Ensinnäkin opiskelijamaailmassa väistämissääntöjen pohdinta on teoreettinen aihe. STI kantaa kyllä kortensa kekoon tässä keskustelussa. Periaatteet koskevat sitten niitä, jotka valmistuvat papeiksi ja toimivat käytännön seurakuntatyössä. Toiseksi STI:n maine yliopistolla opiskelijoiden keskuudessa on aivan yksiselitteinen. Instituutti edustaa vain ja ainoastaan perinteistä virkakantaa. Monien opiskelijoiden näkemys instituutista on suorastaan virheellisen musta-valkoinen. Instituuttiin on kuulemma vaikea edes astua ovesta sisälle, koska pelätään vanhoillista leimaa. Tällainen ennakoasenne on tarpeeton. Parhaimmillaan julkinen keskustelu omantunnonvapaudesta voi tässä asetelmassa jopa helpottaa tilannetta. Se voi avartaa teologian opiskelijoiden näkemyksiä ja ohjata heitä vapaammin pohtimaan myös virkakysymyksen teologisia perusteita.

Syntyneessä keskustelussa on ikävä kyllä myös populistisia ja pinnallisia piirteitä. Sitä nimittäin pitävät yllä lehdistön tarpeet saada aikaan kohua sielläkin, missä sitä ei ole. Siksi puheenvuoroissa tarvitaan malttia. Itse kunkin on syytä harkita tilanne realistisesti olemassa olevien tosiasioiden kannalta. STI jatkaa siis Rimpiläisen linjalla pyrkien edistämään raamatullisen ja tunnustuksellisen teologian säilymistä kirkossamme.

Timo Eskola